

This is a self-archived version of an original article. This version may differ from the original in pagination and typographic details.

Author(s): Kilpeläinen, Erja

Title: Kohti sosiaalisesti kestävämpää yhteiskuntaa? : 10 kysymystä maahan muuttaneista ja koulutuksesta

Year: 2021

Version: Published version

Copyright: © Kieliverkosto ja kirjoittaja, 2021

Rights: CC BY 4.0

Rights url: <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

Please cite the original version:

Kilpeläinen, E. (2021). Kohti sosiaalisesti kestävämpää yhteiskuntaa? : 10 kysymystä maahan muuttaneista ja koulutuksesta. *Kieli, koulutus ja yhteiskunta*, 12(4).
<https://www.kieliverkosto.fi/fi/journals/kieli-koulutus-ja-yhteiskunta-syyskuu-2021/kohti-sosiaalisesti-kestavampaa-yhteiskuntaa-10-kysymysta-maahan-muuttaneista-ja-koulutuksesta>

Kohti sosiaalisesti kestävämpää yhteiskuntaa? 10 kysymystä maahan muuttaneista ja koulutuksesta

Julkaistu: 8. syyskuuta 2021 | Kirjoittanut: Erja Kilpeläinen

Syksy on taas täällä. Uusi, [laajennettua oppivelvollisuutta \(https://minedu.fi/oppivelvollisuuden-laajentaminen\)](https://minedu.fi/oppivelvollisuuden-laajentaminen) koskeva laki on astunut voimaan 1.8.2021 alkaen, ja lukioissa on otettu käyttöön uudet [opetussuunnitelman perusteet \(https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/lukion_opetussuunnitelman_perusteet_2019.pdf\)](https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/lukion_opetussuunnitelman_perusteet). Paluu kohti normaalimpaa arkea koronapandemian jälkeen on alkanut: oppilaat ovat palanneet kouluihin ja rokotukset pyörivät.

Alkusyksystä on ollut jo useampi kiinnostava tilaisuus, joissa on keskusteltu kielistä ja kielikoulutuksesta. Tässä tärkeimpiä nostoja Kieliverkoston näkökulmasta:

Jyväskylän yliopiston INTEGRA-hankkeessa (https://movi.jyu.fi/fi/kehittamistyo/integra) on kehitetty korkeakoulutettujen ja korkeakoulukelpoisten maahanmuuttajien uudenlaista kotoutumiskoulutusta yhteistyössä monen tahon kanssa. Hankkeen **loppuseminaarin 19.8.2021** puheenvuoroissa korostettiin yliopiston vastuuta ja tutkitun tiedon roolia yhteiskunnan syrjivien rakenteiden purkamisessa. Samalla voidaan edistää sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävä yhteiskuntaa, jossa maahan muuttaneilla on aidosti yhdenvertaiset mahdollisuudet kouluttautua. INTEGRAn kaltaisia avauksia tarvitaan, sillä tekemistä riittää. Edelleen voi esimerkiksi kysyä seuraavia:

- Ketä pidetään "kansainvälisenä osaajana", entä kuka on "maahanmuuttaja"?
- Arvostetaanko yhteiskunnassa jo täällä asuvien maahanmuuttajien koulutustaustaa, kielitaitoa ja osaamista?
- Miten työperäistä maahanmuuttoa tulisi edistää? Entä miten tuetaan kansainvälisten opiskelijoiden Suomeen jäämistä?
- Onko maahan muuttaneilla riittävästi tietoa suomalaisesta koulutusjärjestelmästä? Millaista tukea ja tietoa voidaan tarjota, jotta asioiden selvittäminen (usein alkavalla kielitaidolla) ei jää yksilön harteille?

- Tarjotaanko Suomeen muuttaneille riittävästi mahdollisuuksia kehittää kansalliskiel(t)en taitoja koulutuksen aikana ja millä kielitaidon tasolla? Vai ajatellaanko, että heille riittää englannin taito (jota kaikilla ei lähtökohtaisesti ole)?
- Mikä on eri asteiden koulutuksen järjestäjien vastuu, jos opiskelijalle ei koulutuksen aikana tarjota riittävästi kielikoulutusta, eikä opiskelija siksi pysty työllistymään ja jäämään Suomeen koulutuksen jälkeen?
- Millaisia arvoja koulutuksen kehittämisen taustalla on: tavoitellaanko tasa-arvoa (equality) vai yhdenvertaisuutta (equity)?

Tilaisuudessa julkaistiin hankkeen toisen vaiheen *loppuraportti ja kansallinen selvitys* (https://movi.jyu.fi/fi/kehittamistyo/integra/jyu-integra_marginaalista_valtavirtaan.pdf), johon ainakin yliopistojen henkilöstön ja maahanmuuttajakoulutusta kehittävien on syytä tutustua. Hankkeessa kehitettyjen toimintamuotojen toivotaan jäävän pysyväksi osaksi koulutuksen kenttää.

Suomen kieltenopettajien liitto SUKOL ry järjesti keskustelutilaisuuden kieltenopetuksen tilasta ja tulevaisuudesta

(https://www.sukol.fi/liitto/koulutuskalenteri/keskustelutilaisuus_kieltenopetuksen_tilasta_ja_tulevaisuudesta.63.html) 31.8.2021. Yhteistä keskustelua pohjustivat professori emerita Riitta Pyykön (Turun yliopisto) ja apulaisprofessori Sonja Kosunen (Helsingin yliopisto) puheenvuorot kielivarannosta ja koulutuksen eriarvoistumisesta. Pyykön mukaan sekä kielten keskinäinen että kielten ja muiden oppiaineiden vastakkainasettelu olisi syytä lopettaa. Tulevaisuudessa tarvitaan monipuolista kielitaitoa, eikä sen kehittäminen ole pois englannin tai muiden taitojen osaamisesta. Esimerkiksi Suomen Yrittäjät on vasta julkaissut selvityksen (<https://www.yrittajat.fi/tiedotteet/654180-kysely-monipuolinen-kielitaito-tarkea-yrityksille-kielitaidon-merkitys-vahvassa>), jossa jäsenyrityksiltä kysyttiin työelämän kielitaitotarpeista. Tulos on selvä: kieliä tarvitaan!

Kosunen kysyi puolestaan, voidaanko Suomessa puhua yhtenäisestä perusopetuksesta, sillä koulujen ja kuntien välillä on paljon eroja ja kunnilla on paljon valtaa koulutuksen järjestämisessä. Huolena on, että kielikoulutus ja kielivalinnat keskittyvät tulevaisuudessa yhä enemmän hyvätuloisille, korkeakoulutetuille alueille ja perheille.

Tilaisuuden työpajoissa pureuduttiin mm. kielitietoiseen varhaiskasvatukseen, kielivalintoihin, koulutukselliseen tasa-arvoon, kieltenopetukseen sekä lukioissa että ammatillisella toisella asteella ja opettajankoulutukseen. Tilaisuuden osallistui noin 100 opettajaa ja tutkijaa ympäri Suomea. Yhteistä keskustelua ja opettajien ja tutkijoiden yhteistyötä tarvitaan jatkossakin. SUKOL ry julkaisi tilaisuuden pohjalta kantaa ottavan uutisen (https://www.sukol.fi/liitto/uutiset/opetetaanko_kielia_vain_hyvaosaisille.2802.news) – käy lukaisemassa!

★★

Tässä syksyn ensimmäisessä verkkolehdessä päästään jälleen sukeltamaan monenlaisiin aiheisiin. Verkkolehden avaa Tuija Kinnusen, Kaisa Koskisen ja Maarit Kopen artikkeli, jossa he tarkastelevat mediaation käsitettä käännöstieteen näkökulmasta. Mitä se mediaatio onkaan ja mitä kieltenopettajien tulisi siitä tietää?

Tämän jälkeen suunnataan monikielisyyteen. Jyrki Kalliokoski, Inkeri Lehtimaja, Leena Nissilä ja Heidi Vaarala tarkastelevat artikkelissaan monikielisten suomalaisnuorten suomi toisena kielenä -ylioppilaskokeen kirjoitelmia ja ajatuksia monikielisestä identiteetistä. Meillä on aikamoinen monikielinen varanto Suomessa jo nyt – miksi sitä ei osata tunnistaa ja tunnustaa paremmin? Kielillä on keskinäisiä hierarkioita, joihin vaikuttavat ympäröivä kulttuuri, koulutuspolitiikka ja yhteiskunnalliset muutokset. Näitä teemoja valotetaan myös seuraavassa artikkelissa, jossa Soili Norro kuvaa väitöstutkimustaan sivuavassa artikkelissa monikielisyyttä ja kielikoulutuspolitiikkaa Afrikassa, etenkin Namibiassa.

Seuraavissa artikkeleissa nostetaan oppilaat etunenään. Anssi Roiha ja Katja Mäntylä ovat pilotoineet tutkimusta, jossa tarkastellaan erityistä tukea tarvitsevia oppilaita varhennetussa kieltenopetuksessa. Eeva-Liisa Nyqvist sen sijaan kirjoittaa kielikylyppöoppilaita ja siitä, miten heidän kielitaitonsa taipuu muiden skandinaavisten kielten ymmärtämiseen.

Opettaja, kaipaatko uusia sähköisiä oppimateriaaleja? Mistä niitä löytää? Olli Lehto tarjoaa artikkelissaan ratkaisun, sillä hän esittelee avointen oppimateriaalien kirjastoa. Kirjasto löytyy osoitteesta www.aoe.fi (<http://www.aoe.fi>). Kirjasto on OPH:n ja opetus- ja kulttuuriministeriön tukema sivusto, ja tarkoituksena on, että jatkossa on helppo löytää vapaasti käytettävissä olevia oppimateriaaleja yhdestä paikasta. Käy tutustumassa!

Kahdessa viimeisessä artikkelissa sukellaan opettajankoulutukseen ja opettajien arkeen. Antti Kronqvist ja Tommi Jantunen kuvaavat, millaista suomalaisen viittomakielen täydennyskoulutusta on järjestetty ja millaista kaikille avointa oppimateriaalia hankkeessa on syntynyt. Maija Yli-Jokipii, Lucija Zavrtnik, Nicholas Haswell ja Raquel Pinto-Bello päättävät verkkolehden tärkeällä puheenvuorollaan pakolaistaustaisten opettajien kotoutumisesta. Mitä voitaisiin ottaa opiksi jo olemassa olevista hankkeista ja tarinoista?

Kieliverkosto toivottaa kaikille aurinkoista alkusyksyä ja intoa uuden oppimiseen!

Erja Kilpeläinen (o.s. Kyckling) koordinoi Kielikoulutuspolitiikan verkostoa.

Artikkeliin viittaaminen

Kilpeläinen, E. (2021). Kohti sosiaalisesti kestävämpää yhteiskuntaa? 10 kysymystä maahan muuttaneista ja koulutuksesta. *Kieli, koulutus ja yhteiskunta*, 12(4). Saatavilla:

<https://www.kieliverkosto.fi/fi/journals/kieli-koulutus-ja-yhteiskunta-syyskuu-2021/kohti-sosiaalisesti->

kestavampaa-yhteiskuntaa-10-kysymysta-maahan-muuttaneista-ja-koulutuksesta

(<https://www.kieliverkosto.fi/fi/journals/kieli-koulutus-ja-yhteiskunta-syyskuu-2021/kohti-sosiaalisesti-kestavampaa-yhteiskuntaa-10-kysymysta-maahan-muuttaneista-ja-koulutuksesta>)